

in specialty reading by the students of economics at the lessons of the Russian language as a foreign one.

In our research we used the **methods** of observation, synthesis, analysis, comparison, statistical calculation and analysis. We came to the **conclusion** that reading of the authentic texts in specialty can be the basis for development of writing skills of the foreign students, we suggested a number of analytical, interactive and creative tasks which make parallel acquisition of the above mentioned skills possible.

The results of our research have a **significant practical value**, they can be used as methodological principles for the manuals of the Russian Language for foreign students, they can make the students' work more efficient both in class and at home. We consider textual competence in a foreign language the basis for development of other communicative skills.

Key words: language, speech, optimization, intensification, communicative competence, skills, speech habits.

Надійшла до редакції 6.04.2015 р.

УДК 811.161.2'373.47

І. Р. Процик,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри українського прикладного мовознавства

Львівського національного університету імені Івана Франка,

вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Україна,

тел. : (032) 239-43-55,

iprotsyk@yahoo.com

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ЛЕКСИЧНІ ПАРАЛЕЛІ В СОЦІОЛЕКТІ ФУТБОЛЬНИХ ФАНАТІВ

У статті, на тлі розгляду особливостей субкультури футбольних фанатів та специфіки їхнього вербального самовираження, проаналізовано польсько-українські лексичні паралелі в цьому соціолекті. Соціолекти українських і польських футбольних фанатів мали схожі шляхи становлення, зокрема розвивалися значною мірою під впливом чужих мов. До лексичних паралелей, під якими в лінгвістиці розуміють лексичні одиниці, тотожні за змістом і за формою вираження, в соціолекті футбольних фанатів належать спільні утворення споріднених слов'янських мов, а також запозичення з різних мов, насамперед із англійської та італійської.

Ключові слова: субкультура футбольних фанатів, фанатський соціолект, польсько-українські лексичні паралелі, спільна лексика споріднених слов'янських мов, запозичення.

У Польщі, як і в Україні, однією з наймасовіших є субкультура футбольних фанатів. Важливим компонентом ідентичності представників субкультури футбольних фанатів є мова як форма групової свідомості та відображення групових цінностей і соціальної солідарності. Говорячи про специфіку мовлення представників субкультур, лінгвісти вживають термін *соціолект*. У цій статті на тлі розгляду особливостей субкультури футбольних фанатів та специфіки їхнього вербального самовираження зосередимо увагу на українсько-польських лексичних паралелях. Соціолекти українських і польських футбольних фанатів мали схожі шляхи становлення: почали формуватися в 70-80-х рр. XX століття, коли в Україні та Польщі започатковано фанатський рух, а найактивніший період їхнього розвитку припав на другу половину 90-х рр. XX ст. та початок XXI ст.

Актуальність порушення цієї теми зумовлена тим, що специфіка мовлення футбольних фанатів ще не була предметом спеціального лінгвістичного дослідження в українському мовознавстві (окремі лексеми з фанатського мовлення принагідно проаналізовано в працях про сучасний молодіжний сленг [1, 4, 10]; спробу представлення особливостей соціолекту українських футбольних фанатів зроблено в статтях [3–8]). У польській соціолінгвістиці кілька років тому з'явилась монографія Е. Колодзєєк „Людина і світ у мові субкультур” [10], окремий розділ якої присвячено соціолектові польських футбольних фанатів. Новою у пропонованій розвідці є спроба контрастивного дослідження лексики соціолекту футбольних фанатів у польській та українській мовах.

Що ж до поняття лексичних паралелей, то під ними в лінгвістиці розуміють лексичні одиниці, тотожні за змістом і за формою вираження. Таку, спільну за походженням, лексику в різних мовах називають ще „спільним понятійним фондом” (В. Русанівський), „спільним лексичним фондом” (Є. Опельбаум), „лексичними відповідниками” (Л. Куштенко), „міжмовними аналогізмами” (К. Готліб), проте найчастотнішим за вживанням є термін „лексичні паралелі”. У цій розвідці, вслід за українськими науковцями Й. Дзендзелівським та Г. Їжакевичем, вживатимемо термін „лексичні паралелі”. До лексичних паралелей належить спільні утворення споріднених мов, а також запозичення. Найважливішими завданнями цієї праці є виявити, які одиниці зі спільного лексичного фонду слов'янських мов функціонують у соціолектах українських та польських футбольних

фанатів, описати подібності семантичних процесів у соціолектах обох мов, а також простежити, яку запозичену лексику вживають під час комунікації рідною мовою представники однієї субкультури, та встановити, з яких мов найчастіше відбувалось запозичення чужомовних слів у фанатський соціолект.

Аналізуючи слова-паралелі в семантичному плані, керуємось положенням про те, що предметно-логічне значення слова об'єднує денотативне і сигніфікативне значення. Під денотативним аспектом слова зазвичай розуміють відповідність між мовними одиницями та різними екстралінгвістичними сутностями (денотатами), що слугують для номінації, під сигніфікативним – уміщену в слові інформацію, яка по-різному характеризує позначені об'єкти. Аналіз обох вказаних аспектів значення слова дає можливість виділити лексичні одиниці, що є денотативно еквівалентними, але мають певну сигніфікативну специфіку. Серед зафіксованих лексем, які можна кваліфікувати як лексичні паралелі, невелику частку складають слова спільного слов'янського походження.

Wyjazd (пол.), **виїзд** (укр.) – поїздка фанатів в інше місто, регіон, країну на виїзний матч своєї команди з метою її підтримки; виїзди є показником рівня фанатизму певної команди. Велика кількість людей на виїздах є одним із найважливіших завдань фанатських угруповань. Сотні кілометрів, які фанати проїжджають за своєю футбольною командою, забезпечують об'єднання спільноти, а також гарантують незабутні враження і пригоди.

Dym (пол.), **дим** (укр.) – запалена в секторі димова граната; для візуального ефекту фанати використовують *дими різних барв*, найчастіше тих, що й клубні кольори їхньої улюбленої команди.

Dźwięk (пол.), **звук** (укр.) – показник, за яким оцінюють якість підтримки своєї команди; під час скандувань та виконання пісень звук повинен бути гучним та злагодженим.

Śpiew (пол.), **спів** (укр.) – ряд звуків, змінних за висотою, силою, тембром, що видає людський голос, і який творить музичну цілість на певну мелодію. Злагоджений спів фанатського сектора називають *співом на рівні* (пол. *śpiew na poziomie*).

Kolory, barwy (пол.), **кольори, барви** (укр.) – фанатська атрибутика в кольорах улюбленої команди: прапори, шалики, футболки тощо; кольори матеріалізовані у вигляді атрибутики, необхідної для ідентифікації фанів певної команди; назви клубних кольорів у фанатсь-

кій субкультури водночас є неофіційними назвами команди й клубу, а також уболівальників певної команди, наприклад: **жовто-сині** – українська збірна, **біло-сині** – київське „Динамо”, **синьо-жовті** – харківський „Металіст”, **синьо-біло-блакитні** – дніпропетровський „Дніпро”, **оранжево-чорні** – донецький „Шахтар”, **зелено-білі** – це львівські „Карпати”, **чорно-сині, ультрамаринові** – одеський „Чорноморець”; **bialo-czerwoni** – польська збірна, **żółto-niebiescy** – „Арка” Гдиня, **zielono-biali** – ВКС (Військовий спортивний клуб) „Шльонск” Вроцлав, **żółto-bialo-zieloni** – „Фалюбж” Зелена Гура [11, 12].

Серед лексичних паралелей в українському і польському соціолекті футбольних фанатів домінують запозичення з англійської мови. **Ultras** (пол.), **ultrasi** (ім. pluralia tantum), **ультрас** (укр.) **ультраси** (ім. pluralia tantum) – футбольний рух, організовані групи підтримки футбольних команд, які привертають до себе увагу на стадіонах – своїм зовнішнім виглядом, розвішуванням прапорів, банерів і транспарантів, співом та оплесками, використанням модулів, серпантину, а також піротехніки: стробоскопів, фаєрів, вроцлавських вогнів (вроцлавів), димових гранат тощо; уболівальники, фанатично віддані своїй команді, які активно беруть участь у матчах, готують необхідні реквізити, їдуть на стадіон або спеціально їдуть на гру до іншого міста, а під час матчу підтримують власну команду, намагаючись перевершити у підтримці уболівальників команди-суперниці. Як пишуть самі про себе польські фанати: „Ультраси – це насамперед хореографія, підтримка та оформлення. Ультрас – це група уболівальників, зайнята підтримкою та приготуванням перформенсу під час матчу своєї команди. Здебільшого це молоді люди, які здатні присвятитися клубові, організовуються у численні групи на виїзні матчі улюбленої команди” [11].

Hools (пол.), **hoolsi** (ім. pluralia tantum), **хуліганс** (hooligan’s), **хулс** (hools) (укр.), **хули, хулси** (ім. pluralia tantum) – хулігани, фанати, для яких підтримка футболістів під час матчу є справою другорядною; зазвичай вони після футбольного матчу різними способами вихлюпують свої емоції, найчастіше в бійках та сутичках, організовують розбірки з уболівальниками команд-суперниць (варто звернути увагу, що **hooligans, official hooligans** – лексема, що в мовленні українських та польських футбольних фанатів вживається здебільшого в англійському звуковому, а нерідко й графічному, оформленні,

має в субкультурі вболівальників, на відміну від загальноновживаної мови, позитивну конотацію). Таке, цілком протилежне, забарвлення слова *хуліган* у загальноновживаній мові й уболівальницькому соціолекті пов'язане з тим, що українські та польські футбольні фанати запозичили цю назву від англійських футбольних *хуліганс*, які свої радикальні вболівальницькі угруповання називають так на честь першого організатора груп футбольних фанатів – лондонця *Патріка Хулігана* (*Patrick Hooligan*), який фактично започаткував фанатський рух у Великобританії ще в XIX ст. Для ідентифікації хулси всіх європейських країн використовують характерне зображення готичної літери „h” (від англ. *hooligan*), що є розпізнавальним знаком футбольних хуліганів. Футбольні фанати так висловлюються про хуліганс: „Хулси – це найменш чисельна група вболівальників, проте дуже помітна. Хулігани часто зацікавлені більше влаштуванням замішань, бійок, аніж спогляданням спортивного видовища” [13].

Fanzin (пол.) (від англ. *fanzine* – fan + magazine), *фанзин* (укр.) – друковане видання фанатів, фанатська газета. *Support* (пол.), *санорт* (*супорт*) (укр.) – організована, активна підтримка команди з боку футбольних фанатів під час матчу. *Match-day* (пол.), *матч-дей* (укр.) – (від англ. *match-day* „день гри”) – день, у який відбувається футбольний матч улюбленої для фанатів команди, і вони готуються організовувати підтримку свого клубу. *Metcz* (пол.), *матч* (укр.) – гра команд, під час якої фанати влаштовують ефектне шоу на підтримку своєї команди (для фанатів матч починається задовго до початку самої гри – зі шляху на стадіон, а закінчується набагато пізніше, ніж прозвучить фінальний свисток); матч є показником відвідуваності, що для фанатів дуже важливо.

Для називання представників поліції та водночас вираження ненависті до правоохоронців українські та польські футбольні фанати вживають здебільшого запозичення з англійської, яке має кілька варіантів графічного втілення. Це англійська аббревіатура *A.C.A.B.* (з англ. *all coppers are bastards*), яка трапляється в Україні ще й у такому графічному оформленні: латинкою – *acab* та кирилицею – *акаб*, *А.К.А.Б.*, а також гібридні утворення на основі цієї аббревіатури: укр. *акаби* (множинний іменник) та *акабери* (суфіксальний мно-жинний дериват), пол. *CHWDP* або *HWDP*. Поліція є сталим і незмінним ворогом для всіх футбольних фанатів, тому в обох мовах функціонують синонімічні ряди назв для найменування право-

охоронців. Як українські, так і польські фанати використовують інші, переважно створені з власних мовних засобів, номінації для називання представників правоохоронних органів: *беркути, беркутята, кашкети, космонавти, менти, мусори, погони, сірі* (укр.); *psy, mundurowi, wqsy* (пол.)

Show (пол.), *шоу* (укр.) (від англ. *show*) – видовище, показ, демонстрація; дії, заходи, розраховані на привернення уваги, на зовнішній ефект (у соціолекті футбольних фанатів родове найменування *шоу* охоплює такі видові назви: *візуальне (візуал)* (оформлення фанатського сектора із використанням найрізноманітніших наочних засобів – шаліків клубних кольорів, прапорів різних розмірів і конфігурацій, полотнищ, банерів і транспарантів), *звукове* (скандування, спів пісень і куплетів, оплески та відбивання ритму на ударних музичних інструментах) та *піротехнічне* (запалювання найрізноманітніших піротехнічних засобів, зазвичай після забитого гола та наприкінці футбольного матчу) *шоу (пірошоу)*; а гіпонім *візуальне шоу* містить гіпероніми: *модульне шоу* (створення на трибунах певного зображення чи напису за допомогою модулів – аркушів паперу однакового розміру, але різних кольорів; фанати, почувши під час матчу відповідну команду, одночасно піднімають угору модулі, tworячи „картинку”, яку видно здалеку), *шоу з повітряних кульок* (використання надувних кульок у барвах клубу), *шоу з касовими стрічками* (кидання на футбольне поле рулонів касових стрічок, які, розмотуючись у польоті, створюють ефект серпантину), *шоу з підсвіченою фольгою* (модулі з фольги підсвічують піротехнічними засобами), *шоу з бенгальськими вогнями*, *шоу з конфеті*, *шоу з мобільними телефонами* тощо. Використовуючи візуальні, звукові та піротехнічні засоби, футбольні фанати прагнуть зробити підтримку своєї улюбленої команди якнайяскравішою.

Pirotechnika (piro) (пол.), *піротехніка (піро)* (укр.) – підтримка футбольної команди під час матчу за допомогою запалювання піротехнічних засобів. Є однією з найновіших форм уболівання, набула поширення в обох країнах лише наприкінці 90-х рр. XX ст. – на початку XXI ст., що зумовлено як самим розвитком виробництва піротехніки, так і можливостями футбольних фанатів налагодити постачання піротехнічних засобів з-за кордону. Фанати вважають піро найцікавішою з форм підтримки, бо це дає можливість використовувати найрізноманітніші засоби піротехніки: від запалювання димів різних

кольорів до використання фаєрів, петард, стробоскопів, вроцлавських вогнів тощо. З 2005 р. піротехніка заборонена для використання під час футбольних матчів, проте фанати рідко зважають на цю заборону.

Petarda (пол.), **петарда** (укр.) (від фр.) у піротехніці – паперовий снаряд, наповнений порохом, який дає часті вибухи і використовується для феєрверків. **Stroboskop (strob)** (пол.), **стробоскоп (строб, піротехнічний стробоскоп)** (укр.) – прилад, що робить швидко повторювані яскраві світлові імпульси; хоча у випадку піротехнічних засобів, які використовують фанати, точніше було б сказати, що це піротехніка зі **стробоскопічним ефектом**, під яким розуміють уявне злиття швидко змінюваних зображень окремих фаз руху об'єкта у зображення його безперервного руху.

Ogień wrocławski (wrocław) (пол.), **вроцлавський вогонь (вроцлав)** (укр.) – піротехнічний засіб, що горить дуже яскравим та інтенсивним жовтим вогнем із утворенням великої кількості диму.

До засобів візуальної підтримки, які футбольні фанати використовують поза стадіонами, належать різноманітні зображення і написи, найчастіше зроблені на парканах і стінах, а також позначення території за допомогою наклеювання стікерів.

Graffiti (пол.), **графімі** (укр.) – важливий елемент боротьби за домінування у фанатському світі, який стає дедалі популярнішим; його головним завданням є пропаганда свого клубу; надзвичайно важливий засіб у містах, де відбуваються дербі, тобто таких, які мають дві футбольні команди; окреслюють територію, приналежну фанатському угрупованню однієї з команд, а інколи просто прикрашають стіни. Від іт. *graffito* – стародавні написи й малюнки різного змісту, видряпані гострими предметами на стінах давніх будівель, на посуді та інших предметах, містять інформацію про повсякденне життя, господарство, політику тощо. У соціолекті футбольних фанатів термін *графімі* втратив семи „стародавній” та „видряпаний чи зроблений гострими предметами на чомусь”, адже фанатські графіті – це сучасні написи або малюнки, зроблені здебільшого на стінах будинків, мурів, парканів тощо. У субкультурі футбольних уболівальників графіті стає дедалі важливішим елементом боротьби за домінування у фанатських колах. Особливо важливим є графіті в містах, де відбуваються **дербі** (англ., *спорт.* – матчі команд із того самого міста). В українських футбольних реаліях таких міст небагато, зокрема, Київ, де грають „Динамо” та „Арсенал”; Львів, де виступають „Карпати” і ФК „Львів”;

Харків, який має дві футбольні команди – „Металіст” та ФК „Харків”; Донецьк, де є „Шахтар” і „Металург”. Тому до розряду матчів-дербі зараховують також зустрічі українських команд з одного регіону, наприклад, західноукраїнське дербі між львівськими „Карпатами” і луцькою „Волиню”. Серед польських міст, відомих матчами-дербі, варто назвати Варшаву, де протистоять „Легія” і „Полонія”; Краків, де грають „Краковія” і „Вісла”; Лодзь, відома суперництвом „Відзева” і ЛКС (Лодзького спортивного клубу) „Лодзь”. Знане також суперництво футбольних команд Триміста: Гданська, Гдині та Сопота, насамперед „Лехії” з Гданська та „Арки” з Гдині, а також дербі Сілезії, в якому можуть протистояти команди з більших та менших міст Верхньої Сілезії: „Рух” (Хожув), „ГКС (Гірничий спортивний клуб) Катовіце”, „Полонія” (Битом), „П’яст” (Глівіце), „Гурнік” (Забже) [11, 12]. Графіті виконують не лише естетичну функцію, адже нерідко не лише прикрашають мури й паркани, а й мають своєрідну ідентифікаційну та пропагандистську функції – позначають територію в місті, яка „належить” фанатським угрупованням певної команди, що є своєрідним подразником для супротивників.

Для того, щоб спростити й пришвидшити процес нанесення написів і зображень на стінах (нерідко це пов’язано з ризиком бути зненацька заскоченими під час цієї роботи), фанати застосовують *трафарети*. **Trafaret** (**traf**) (пол.), **траф** (**трафарет**) (укр.) (від іт. *Traforetto*) – платівки з картону, металу тощо, у яких прорізано малюнки, літери або цифри для їх швидкого відтворення на якійсь поверхні; малюнки, літери тощо, зроблені за допомогою такого приладу. Запозичені з італійської мови лексеми *графімі* і *трафарет* у соціолекті українських та польських фанатів також можна вважати лексичними паралелями.

Stiker (пол.), **cmikep** (укр.) (від англ. *sticker* „наклейка”) – наліпки фанатської тематики, найчастіше розміром 7x7 сантиметрів, рідше прямокутні, що їх розклеюють на вулиці чи в транспорті для позначення того, що фанати певної команди вже були в цьому місці; невеликі розміри стікерів слугують для того, щоб їх легко можна було помістити в долоні і непомітно для оточуючих розклеювати в найнесподіваніших місцях. Ворожі стікери фанати здрапують або ж заклеюють стікерами свого клубу (*антистікерами*). У соціолекті польських футбольних фанатів поряд із англійським запозиченням **stiker** функціює й національний відповідник – **wlepka** [11].

Поява запозичень з англійської мови у фанатському соціолекті польської та української мов зумовлена насамперед позамовними чинниками – запозиченням самого явища футбольного фанатизму, яке зародилось у Великій Британії, а також взоруванням на англійський стиль уболівання, яке помітне в Польщі й в Україні. Хоча в обох країнах є фанатські групи, які сповідують інші стилі вболівання, зокрема італійський, проте англійські симпатії домінують, адже чимало фанатів вважають себе англофілами й вживають у мовленні англіцизми. Численні запозичення з англійської мови в соціолекті футбольних фанатів можна пояснити не лише модою на англійську, а й міжнародними масштабами спортивного фанатського руху. Фанати-полонофіли, а такими, як не парадоксально, є українські уболівальники зі східних регіонів держави, насамперед фанати дніпропетровського „Дніпра”, мають у своєму лексиконі прямі запозичення з польської мови: **кїбіце** (пол. *kibice* – уболівальники), **копанє** (пол. *kopanie* – футбол), **метч** (пол. *metcz* – матч) тощо.

Підсумовуючи, варто сказати, що у соціолекті українських та польських футбольних фанатів зафіксовано чимало лексичних паралелей, які, здебільшого, є запозиченнями з англійської мови (*акаби, акабери – akaby, akabery, дербі – derbi, матч – metcz, матч-дей – match-day, петарда – petarda, нїпо / нїпотехніка – piro / pyrotechnika, канорт – support, стїкер – stiker, строб / стробоскоп – strob / stroboskop, ультраси – ultrasi, хулси – hoolsi, фаєр – faier, фанзин – fanzine, шоу – show*), рідше – з італійської мови (*графімі – graffiti, траф / трафарет – traf / trafaret*), а також лексемами, що походять зі спільного слов'янського фонду (*барви – barwy, виїзд – wujazd, дим – dym, звук – dźwięk, кольори – kolory, спів – śpiew*). Перспективи дослідження вбачаємо у подальшому вивченні соціолекту футбольних фанатів.

Список використаних джерел та літератури

1. Кудрявцева Л. А. Словарь молодежного сленга города Киева. 2300 слов и выражений: учеб. пособ. / Л. А. Кудрявцева, И. Г. Приходько; под ред. Л. А. Кудрявцевой. – К. : Киевский национальный университет им. Т. Шевченко, 2006. – 198 с.
2. Мартос С. А. Сленг як складова молодіжної субкультури / С. А. Мартос // Південний архів. Філологічні науки: Збірник наукових праць. Випуск ХХІ. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2003. – С. 111–114.

3. Процик І. Вербальне самовираження в субкультурі українських футбольних уболівальників / І. Процик // Мова і суспільство. Збірник наукових праць. – Львів : Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка, 2012. – Вип. 3. – С. 224–229.
4. Процик І. „Зелено-білі наші кольори...”: кольороназви в соціолекті українських футбольних фанатів / І. Процик // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство. – 2013. – № 2 (279). – С. 14–19.
5. Процик І. Соціолект українських футбольних фанатів / І. Процик // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2012. – Вип. 57. – С. 285–290.
6. Процик І. Спеціальна лексика в соціолекті українських футбольних фанатів / І. Процик // Термінологічний вісник. – 2013. – Вип. 2 (2). – С. 125–131.
7. Процик І. Терміни „колір” і „барва” в соціолекті українських футбольних фанатів / І. Процик // Вісник Національного університету „Львівська політехніка”: Проблеми української термінології. – Львів : Національний університет „Львівська політехніка”, 2013. – № 765. – С. 110–114.
8. Процик І. Термінологія в мовленні футбольних фанатів / І. Процик // Вісник Нац. ун-ту „Львівська політехніка”. Серія „Проблеми української термінології”. – 2011. – № 709. – С. 112–115.
9. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 464 с.
10. Kołodziejek E. Człowiek i świat w języku subkultur / E. Kołodziejek. – Szczecin : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2005. – 274 s.
11. To my kibice! Kronika sceny kibicowskiej. – 2011–2014.
12. To my kibice! Plus. Europejska scena kibicowska. – 2011–2014.
13. Футбольні фанати про збірну України та наші провідні клуби. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ua-reporter.com/novosti/69496>

И. Р. Процик

ПОЛЬСКО-УКРАИНСКИЕ ЛЕКСИЧЕСКИЕ ПАРАЛЛЕЛИ В СОЦИОЛЕКТЕ ФУТБОЛЬНЫХ ФАНАТОВ

В статье на фоне рассмотрения особенностей субкультуры футбольных фанатов и специфики их вербального самовыражения проанализированы польско-украинские лексические параллели. У социолектов украинских и польских футбольных фанатов были сходные пути развития, прежде всего, они формировались в значительной степени под влиянием иностранных

языков. К лексическим параллелям, под которыми в лингвистике понимают лексические единицы, тождественные по содержанию и по форме выражения, в социолекте футбольных фанатов принадлежат общие образования родственных славянских языков, а также заимствования из разных языков, чаще всего из английского и итальянского.

Ключевые слова: субкультура футбольных фанатов, фанатский социолект, польско-украинские лексические параллели, общая лексика родственных славянских языков, заимствования.

I. Protsyk,

Associate Professor of Ukrainian Applied Linguistics Department,
Ivan Franco National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine,
tel. : (032) 239-43-55,
iprotsyk@yahoo.com

POLISH-UKRAINIAN LEXICAL PARALLELS IN THE SOCIAL DIALECT OF FOOTBALL FANS

Summary

Purpose. In this article Polish-Ukrainian lexical parallels in the social dialect of football fans are analyzed against the background of special features of football fans' subculture and specificity of their verbal self-expression. Social dialects of Ukrainian and Polish football fans, whose subculture is the most massive both in Ukraine and Poland, have been developing in similar ways and the beginning of their formation took place in the seventies-eighties of XX century; their most active development was during the second half of the nineties of XX century and the beginning of XXI century. The social dialects of football fans of both countries developed mostly under the influence of foreign languages. **Methodology.** In linguistics lexical parallels (this term was used by Ukrainian linguists Yosyp Dzendzelivskyj and Hryhoriy Yizhakevych) are lexical units identical in content and in form of expression. **Finding.** In the social dialects of football fans common formations of the related Slavonic languages (*барви* – *barwy*, *виїзд* – *wyjazd*, *дим* – *dym*, *звук* – *dźwięk*, *кольори* – *kolory*, *спів* – *śpiew*), also loan words from different languages, first of all of English (*акаби* – *akaby*, *akabery*, *банер* – *baner*, *дербі* – *derbi*, *матч-дей* – *match-day*, *петарда* – *petarda*, *пиро* – *piro*, *санопт* – *support*, *стікер* – *stiker*, *строб* (*стробоскоп*) – *strob* (*stroboskop*), *ультраси* – *ultrasi*, *фаер* – *faier*, *фанзин* – *fanzine*, *фан-сектор* – *fan-sektor*, *хулси* – *hoolsi*, *шоу* – *show*) and those from Italian (*графімі* – *graffiti*, *траф* (*трафарет*) – *traf* (*trafaret*)) belong to lexical parallels.

Practical value and results. Contrastive analysis of similar tendencies in the development of the lexical storage of football fans' social dialect in Polish and Ukrainian, description of lexical parallels in them are an attempt of contrastive

research of lingual peculiarities of the representatives of one of the most massive subcultures in youth environment in Ukraine and Poland.

Key words: subculture of football supporters, social dialect of football fans', Polish-Ukrainian lexical parallels, common lexis of the related Slavonic languages, loan words from different languages, influence of foreign languages.

Надійшла до редакції 27.12.2014 р.

УДК [811.161.1+811.162.1]'367.625:[116+159.946.2]

Е. Н. Степанов,

доктор филологических наук,

заведующий кафедрой русского языка

Одесского национального университета имени И. И. Мечникова,

Французский бульвар, 24 / 26, г. Одесса, 65058, Украина,

тел.: +38(048) 776-22-77,

stepanov.odessa@gmail.com

ГЛАГОЛЫ ДВИЖЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ И ПОЛЬСКОМ ЯЗЫКАХ

В статье описаны результаты сопоставительного исследования групп глаголов движения в русском и польском языках. Внимание сосредоточено на составе, семантических и грамматических особенностях бесприставочных глаголов движения несовершенного вида, которые различаются по признаку однонаправленности / неоднаправленности движения. Определены различия их функционирования в сопоставленных языках. Исследование выявило некоторые архаические черты довидовой славянской системы глаголов движения и следы семантической и грамматической эволюции этой системы.

Ключевые слова: глаголы движения, однонаправленное и неоднаправленное движение, русский язык, польский язык, категория вида в славянском глаголе, бесприставочные и приставочные глаголы.

В каждом языке имеется немало глаголов, предназначенных для сообщения о способах перемещения в пространстве. В большинстве современных славянских языков среди таких многочисленных слов выделяется особая группа глаголов, которые, в отличие от других глаголов со значением перемещения, имеют ряд систематически реализующихся дополнительных грамматических и семантических особенностей. Замечено, что в разных языках имеются